

Forslag til folketingsbeslutning om tilvejebringelse af de fornødne faciliteter til brug for Dansk Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp.

[Af Albrechtsen (VS) m.fl.].

(Fremsat 27/11 86).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 11 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 67:

Forslag til folketingsbeslutning om en øget indsats for at give flygtninge bedre vilkår i Danmark.

[Af Henning Rasmussen (S) m.fl.].

(Fremsat 27/11 86).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg tror, vi alle er enige i hovedsigtet med Socialdemokratiets forslag, at vi skal sikre en hensigtsmæssig fordeling af flygtninge ud over landet, at vi skal sikre en ligelig fordeling af udgifterne, og at vi skal støtte den lokale indsats. Vi skal rådgive, tage initiativer til oplysningsvirksomhed og være opmærksomme på forskningsbehov.

Jeg er enig i, at flygtningeområdet kræver en særlig opmærksomhed netop nu, hvor kommunerne er begyndt at modtage de mange flygtninge. Jeg skal senere vende tilbage til spørgsmålet om arbejdsgruppen under Socialministeriet med deltagelse af kommunerne og Dansk Flygtningehjælp, men vil allerede nu nævne, at vi her har taget et initiativ til en styrkelse af rådgivnings- og oplysningsvirksomheden over for kommunerne. Det har vist sig, at der er behov for en styrkelse navnlig af uddannelsesvirksomheden for kommunale medarbejdere, der arbejder med flygtninge. Gruppen overvejer også, om der er behov for mere information til borgerne, og vil tage initiativer på forskningsområdet, dels indsamle oplysninger om udført og igangværende forskning, dels overveje behov for yderligere forskning.

Der er nok også grund til at se på behovet for at udbygge behandlingstilbudene til torturofre. Jeg kan nævne, at der snart kommer

en revideret udgave af den pjece, som Kommunernes Landsforening og Dansk Flygtningehjælp udsendte for et lille år siden til samtlige kommuner; arbejdsgruppen og Socialministeriet er med i dette arbejde.

Jeg opfatter spørgsmålet om fordelingen af flygtninge som det væsentligste i forslaget. I denne forbindelse foreslås nedsættelse af nogle samarbejdsorganer, der dels skal fastsætte retningslinjer for løsning af problemerne ved flygtningenes indpasning i det danske samfund, herunder flygtningenes fordeling på de enkelte amtskommuner m.v., dels skal have kompetence til at løse de problemer, der ikke har kunnet løses ved forhandling. Her tænker man fra Socialdemokratiets side først og fremmest på et centralt udvalg i Socialministeriets regi og dernæst på udvalg i hver amtskommune.

Det afgørende er, at udvalgene skal have kompetence til at løse problemerne, det vil sige pålægge amtskommuner og kommuner at modtage et bestemt antal flygtninge. Der er allerede i dag en forholdsvis jævn fordeling på amtsplan. En helt ligelig fordeling i kommunerne kan ikke opnås, og det vil heller ikke være hensigtsmæssigt at tilstræbe det på grund af hensynet til uddannelse og beskæftigelse. Deri er vi ikke uenige, og vi kan da også godt være enige i, at fordelingen kan blive bedre.

Det, der navnlig har været problemet her i efteråret, har været at skaffe indkvarteringer til flygtninge, efterhånden som de overgives fra Direktoratet for Udlændinge. Der har været nogle usædvanlig store og også noget pludselige overgivelser. Jeg tror, det er muligt uden de helt store vanskeligheder at finde midlertidige indkvarteringer i de fleste kommuner. Derfor henvendte jeg mig for godt en måned siden til samtlige borgmestre for at bede dem hjælpe Dansk Flygtningehjælp. Selv om det naturligvis er vanskeligt præcist at opgøre resultatet, er der slet ingen tvivl om, at effekten har været positiv.

Men på lidt længere sigt er det de varige boliger, der har afgørende betydning for fordelingen, og forslaget indeholder da også helt konkrete forslag på boligområdet. Samtidig siges det, at boligproblemet er så akut, at en løsning ikke kan afvente yderligere udvalgsarbejde. Forslagene har en næsten påfaldende lighed med nogle af de forslag, der arbejdes med i Boligministeriets flygtning-

[Socialministeren]

geudvalg, og det kan vel heller ikke være forslagsstillerne ubekendt, at udvalget afleverer sin rapport i løbet af en måneds tid.

Jeg er enig i, at boligproblemet trænger sig på, og Flygtningehjælpen møder i stigende grad vanskeligheder med at skaffe boliger. Derfor er det også vigtigt, at beslutninger træffes på et gennemarbejdet grundlag. Da dette grundlag kommer om ganske kort tid, synes jeg, vi skal vente med diskussionen, til vi har rapporten. Men jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg foretrækker løsninger, der bygger på frivillighed og samarbejde.

I tilknytning til de foreslåede samarbejdsorganer vil jeg nævne, at udvalget også arbejder med et forslag om kontaktudvalg eller lokale organisationer, der skal arbejde med løsning af boligproblemerne. Sådanne organisationer kunne f.eks. bestå af repræsentanter for kommunen og for Flygtningehjælpen samt private og almennyttige udlejere.

Med hensyn til forslaget om et centralt udvalg vil jeg henvise til den arbejdsgruppe, jeg nævnte før, hvori de parter, forslaget nævner, er repræsenteret. Gruppen arbejder, som det fremgik, med de opgaver, som forslagsstillerne ønsker fremmet.

Vi kan som nævnt ikke være uenige om målet, men jeg tror ikke, det er nødvendigt og hensigtsmæssigt med en bemyndigelse til at pålægge kommunerne at modtage et bestemt antal flygtninge. Jeg synes, at virkningen af min henstilling til borgmestrene viser, at vi bør fortsætte ad den vej. Disse bestræbelser på at øge kommunernes engagement i arbejdet kunne intensiveres. Jeg vil gå videre med dette spørgsmål og bede arbejdsgruppen tage det op.

Og så lidt om økonomien. Der er allerede fuld refusion for bistandsydelse og boligstøtte; amtskommunerne får også refusion for bistandsydelse fra nytår. Der er ikke refusion for en række andre ydelser, f.eks. undervisning af børn, tolkebistand, biblioteker og administration, men der er i stedet en udligningsordning med statstilskud vedrørende flygtninge eller indvandrere, og Indenrigsministeriet, Kommunernes Landsforening og Amdsrådsforeningen drøfter en forbedring af ordningen.

Afslutningsvis vil jeg gentage, at jeg kan tilslutte mig hensigten bag forslaget, men at vi såvidt muligt bør undgå tvangsforanstalt-

ninger, fordi frivillighed og samarbejde er en bedre baggrund for integrationsprocessen.

Herefter har jeg ikke meget at tilføje om VS's beslutningsforslag nr. B 65; her er tale om egentlige kvoteordninger både med hensyn til asylansøgere og flygtninge. VS forestiller sig også, at vi årligt skal tage imod 8.000 flygtninge, altså 20–25 pct. flere end de to seneste år. Det kan godt være, at vi så fik brug for den slags foranstaltninger, men det er ikke situationen i dag. VS vil hermed genrejse debatten om udlændingeloven, og det vil jeg ikke, for loven skal jo tages op til revision efter 1 år.

Torben Lund (S):

Som det fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslaget, er der i øjeblikket ca. 8.000 personer i Danmark, som har fået asyl, eller som kan regne med i nær fremtid at få asyl, men som endnu ikke har en fast bopæl her i landet.

Det er vores opfattelse, at det ikke er nok, at vi giver flygtningene en beskyttelse i Danmark, vi må naturligvis også sikre, at de, så vidt muligt på lige fod med os danskere, gives en mulighed for at skabe sig en rimelig tilværelse i vores land, hvad enten tilværelsen bliver permanent for dem, eller det bliver for et kortere åremål. Forpligtelse til at give dem en rimelig tilværelse er en national opgave i den forstand, at alle dele af landet selvfølgelig bør medvirke.

Jeg vil slå fast, som det også fremgår af beslutningsforslagets bemærkninger, at flygtningene naturligvis som alle andre her i landet har ret til at bosætte sig, hvor de vil, efter at de har forladt Dansk Flygtningehjælps integrationscenter. Men spørgsmålet er, om den frihed til bosætning nu også er reel. Hvis vi ser på flygtningenes fordeling ud over landet, vil vi opdage, at der er en meget klar overrepræsentation af flygtninge i de store byer. Vi vil også opdage, at der er en lang række specielt mindre kommuner, som har slet ingen eller kun ganske få flygtninge. Og endelig vil man konstatere, at flygtningene stort set alle – i hvert fald når det drejer sig om familier – bor i almennyttigt byggeri.

Det er nødvendigt med en mere ligelig fordeling af flygtningene både kommunerne imellem og ved bosætning i den enkelte kommune. Derfor synes jeg, det er et rigtigt

[Torben Lund]

princip, der slås fast i beslutningsforslaget, at enhver kommune har en principiel forpligtelse til at modtage et antal flygtninge i forhold til kommunens befolkningstal, og at man ved den konkrete fordeling også kan tage hensyn til det lokale samfunds særlige muligheder og også kan tage hensyn til uddannelses- og arbejdsmuligheder i området. Det skal ikke være muligt, sådan som vi bl.a. ser det rundt omkring København, specielt i den nordlige del af området, at nogle velhavende kommuner undslår sig for forpligtelsen til at bosætte flygtninge.

Jeg kan ikke lade være med at gøre en bemærkning til socialministerens tale om, at man alene skulle henstille til kommunerne at bosætte flygtninge i kommunen. Tror socialministeren virkelig på, at socialministeren kan overbevise f.eks. borgmester Sundberg i Hørsholm om, at han efter en henstilling skulle modtage flygtninge i Hørsholm Kommune? Det tror jeg ikke socialministeren selv tror på.

Til gengæld mener jeg, det er rigtigt, som det også er angivet i beslutningsforslaget, at tage et særligt hensyn til de kommuner, der i forvejen har stor koncentration af indvandrede, fordi de har åbnet kommunegrænsen for indvandrere, således at disse kommuner ikke indgår i en eventuel fordeling. Jeg synes, at forslaget giver en brugbar anvisning på, hvordan man rent praktisk kan gennemføre fordelingen af flygtninge.

Efter de gældende regler yder staten jo refusion til kommunerne for en del udgifter, som har direkte forbindelse med flygtningene, det gælder bistandslovsydelse, og det gælder boligstøtteydelse. Imidlertid er der fortsat en række ydelser, som der ikke ydes statslig refusion af, og som kommunerne altså selv må afholde. Her er den dominerende udgiftspost jo helt klart undervisning af flygtningenes børn, men der er også udgifter til administration, tolkebistand, børnetandpleje, sundhedspleje og den ekstra vejledning og rådgivning, som kommunen nødvendigvis må tilbyde, når den har mange indvandrede boende.

Jeg mener, det er rigtigt i integrationsperioden og en periode derefter at yde fuld statslig dækning for de kommunale udgifter vedrørende flygtninge. Jeg tror, at kommunernes holdning vil blive mere positiv, hvis flygtninge

ges bosættelse i kommunen ikke medfører kommunale merudgifter.

Socialministeren var også inde på spørgsmålet om boliger, og jeg er enig med socialministeren i, at boligproblemet presser sig på. Det bliver sværere og sværere at fremskaffe det nødvendige antal boliger, specielt fordi presset på den almennyttige sektor i forvejen vokser. Her må man spille på flere strenge for at få fremskaffet nogle flere boliger, der er tilgængelige for flygtninge.

Det er givet, at kvoterne både for det ordinære, almennyttige byggeri og for ungdomsboliger må sættes i vejret, ellers kan man ikke løse denne opgave. Men jeg vil også understrege, at det ikke alene er den almennyttige sektor, der bør klare denne opgave. Kommunerne må nu have en adgang til at anvise en del af de ledigblevne lejligheder i den private udlejningsmasse til flygtninge. Uanset at grundejernes organisationer råber op i øjeblikket, så mener jeg, at vi må tvinge denne adgang igennem ved lovgivning. Grundejerne har jo i det udvalg, der arbejder under Boligministeriet, helt klart markeret deres holdning til det, en holdning, der jo går på, at de ønsker at spinde guld på flygtningene, hvis de skal medvirke. I det omfang, lejligheder skulle lejes ud til flygtninge, kunne man passende få 25 pct. ekstra i husleje for de pågældende lejligheder. Jeg synes, det er pinligt, jeg synes, det er uanstændigt, at grundejernes organisationer kan fremkomme med et sådant forslag, og det viser meget tydeligt for mig, at heller ikke her nytter henstillinger noget, der er kun én mulighed, og det er at gennemtvinge det ved en lovgivning.

Endelig er det vigtigt at få sagt, at kommunerne – men også andre, f.eks. Dansk Flygtningehjælp – må have hjemmel til at erhverve ejerboliger og private andelsboliger, sådan at de også kan stilles til rådighed som bolig for flygtninge.

Til sidst skal jeg blot kommentere VS' beslutningsforslag ved at sige, at det er jo et beslutningsforslag, som i næsten identisk udgave var til behandling i sidste folketings-samling, og jeg kan nøjes med at henvise til de bemærkninger, jeg gjorde ved den lejlighed.

Lizzie Lichtenberg (KF):

[Lizzie Lichtenberg]

Det er en stor udfordring at give flygtninge en fremtid og en tilværelse her i Danmark, som kan give gode rammer omkring deres daglige liv, ikke mindst mulighed for varig bolig og placering på arbejdsmarkedet. Derfor er det vigtigt, hvor flygtningene kommer til at bo.

Det beslutningsforslag, Socialdemokratiet har forelagt for os her, består jo af fire dele, hvor man kommer med forskellige løsningsmuligheder. Det er og bør være en fælles opgave for os. Vi tror bare ikke fra konservativ side på, at man opnår noget ved tvang. Tvangsplaceringer er jo ikke altid sammenfaldende med netop de rette boliger og især det rette arbejdsmarked. Derfor må samarbejdsorganer til, der må forhandlinger til, som regeringen jo også har startet.

Ministeren omtalte indenrigsministerens mulighed for måske at aftale noget på frivillig basis med kommuner og amtskommuner. Det tror jeg vi skal afvente. Socialministeren har talt med og skrevet til landets kommuner, for flygtningene er jo borgere i dette land, som også er omfattet af dansk lovgivning, når de begynder at blive integreret. Det må være den fremkommelige vej; man har aldrig opnået den positive handling ud fra en tvangssituation.

Økonomien er jo et ret væsentligt punkt, når vi diskuterer, men jeg tror, at der i øjeblikket blandt dem, der diskuterer – ikke dem, der administrerer, men dem, der diskuterer – flygtningeproblemer, og dem, vi gerne vil have involveret, nemlig de forskellige boligselskaber og private boligejere, er stor uvidenhed om, hvem der egentlig hæfter økonomisk for de forskellige ting. Jeg tror netop, at den yderligere information, socialministeren har påpeget at man er i gang med, vil gavne dér, så man ad frivillighedens vej kan få de boliger frem på markedet, som vi ønsker.

Men der er netop nedsat et udvalg, og boligministeren vil inden for en måned komme med en redegørelse for resultatet af dets undersøgelser. Det er hensigtsmæssigt, at vi afventer resultatet af forhandlingerne og udvalgets arbejde og overvejelser, før regeringen bliver pålagt bestemte løsninger.

Det Konservative Folkeparti ønsker menneskelige og praktisk og økonomisk forsvarlige løsninger for vore nye medborgere, og derfor ønsker vi at afvente resultatet af det,

før vi pålægger regeringen ganske bestemte løsninger.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Når jeg gerne allerede på nuværende tidspunkt vil gøre en kort bemærkning, er det, fordi det er fremgået både af socialministerens og nu også af fru Lizzie Lichtenbergs tale, at det centrale i forslaget er en tvang.

Hvis det centrale havde været en tvang, hvis det havde været vores mening at foreslå, at man skulle kunne påtvinge kommuner imod deres vilje at tage imod flygtninge, så havde vi sagt, at vi gerne ser et lovforslag, der kan pålægge kommunerne det.

Vi forestiller os, at det samarbejdsorgan, der skal eksistere, skal være et organ, hvor man kan sige til en genstridig kommune: vi andre kommuner kan ikke acceptere jeres nej, vi finder ikke jeres begrundelser overbevisende; vi beder jer derfor om i løbet af 3 måneder at komme med et forslag. Men det er ikke vores tanke at give nogen kompetence til at sige: nu anbringer vi de flygtninge hos jer, eller rettere sagt, nu afleverer vi dem på socialforvaltningen eller på borgmesterkontoret med besked om, at her er de. Det har vi slet ikke forestillet os.

Jeg siger det, fordi man taler så meget om tvang, men vi forestiller os et organ, hvor den kommune, der vil forsøge at undgå at få flygtninge, skal overbevise kollegerne i de andre kommuner om, at de har væsentlige grunde til at bede sig fritaget i hvert fald for en tid. Kan de overbevise kollegerne, er det i orden. Kan de ikke overbevise kollegerne, skal kollegerne have lov til at sige: I skal gøre et forsøg, det er vores bestemte opfattelse. Det er det, vi mener med kompetence til at løse konflikter, der ikke kan løses ad forhandlingens vej: et pålæg om at gøre det og et hæderligt forsøg på at gøre det, men ikke således, at man møder frem med flygtningene over for en genstridig kommune.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Hr. Henning Rasmussen må undskylde mig, men jeg synes ikke, at der efter hr. Torben Lunds og hr. Henning Rasmussens samlede fremstilling af Socialdemokratiets stand-

[Albrechtsen]

punkt i denne sag fremstår noget, der ligner lysende klarhed. Jeg hørte, hvordan hr. Torben Lund helt korrekt fastslog, at hvis man skulle have f.eks. Hørsholm Kommune til at gøre noget aktivt for at modtage flygtninge, så blev det faktisk nødvendigt at pålægge Hørsholm Kommune at modtage sin rimelige andel. Det hørte jeg hr. Torben Lund sige, og det mener jeg var en helt korrekt linje, og sådan havde jeg også håbet at Socialdemokratiets forslag skulle opfattes. Men jeg må unægtelig sige, at hr. Henning Rasmussen var i stand til at sænke et formeligt tågesløv over, hvad det egentlig er, Socialdemokratiet ønsker og tilsigter med dette forslag.

Jeg går ud fra som en given ting, at det er hr. Torben Lund, der ved sit ordførerindlæg tegner, hvad Socialdemokratiet ønsker i denne sag, og at Hørsholm Kommune altså skal pålægges, om nødvendigt ved lov, naturligvis at tage sin rimelige andel. Hvis hr. Henning Rasmussen kan bekræfte denne fremstilling af sagen, som jeg tager som en given ting, er der jo ikke længere nogen tvivl, i hvert fald ikke i mit sind. Men jeg synes, der kom en anelse uklarhed ind i tingene.

(Kort bemærkning).

Lizzie Lichtenberg (KF):

Hr. Henning Rasmussen sagde: det er ikke tvang. Nu kan vi jo have en lang diskussion om ordenes betydning, om, hvornår tvang er tvang, og hvornår at pålægge er tvang, og hvornår principielle forpligtelser er en tvangssituation, som det også fremgår af bemærkningerne.

Men betyder det, hr. Henning Rasmussen nævnte i sin sætning bagefter, at vi egentlig er enige om, at vi skal se på, på hvilket grundlag vi skal lave det videre lovgivningsarbejde? Det er jo netop de forhandlinger, regeringen er i gang med gennem de forskellige ressortministre i det udvalg, boligministeren har nedsat. Resultatet kommer om en måneds tid og vil kunne afdække nogle af disse muligheder.

Derfor er vi måske slet ikke så uenige, men så er tidspunktet for at pålægge regeringen at komme med en lovgivning på nuværende tidspunkt ikke inde.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil gerne gentage over for fru Lizzie Lichtenberg, at vi ikke har sagt til regeringen: I skal komme med et forslag, der giver regeringen muligheder for at pålægge en kommune mod dens vilje, at den skal skaffe boliger. Men jeg vil gerne føje til, at jeg ikke rigtig har fantasi til at forestille mig med den samarbejdsform, vi har foreslået her, at den enkelte kommune i realiteten skal kunne undslå sig. Jeg har svært ved at forestille mig, at en kommune over for de andre kan begrunde, hvorfor den ikke ønsker at modtage flygtninge, og forestille mig, hvordan den skal kunne undslå sig for at medvirke, hvis de andre siger: I må kunne løse den opgave.

Vi har bestemt heller ikke forestillet os, at Dansk Flygtningehjælp skal undlade at søge at skaffe boliger i en kommune, hvor kommunalbestyrelsen af en eller anden grund siger: vi ønsker ikke flygtninge hos os. Selvfølgelig skal man have mulighed for det, det er klart. Kommunen skal ikke kunne nægte at tage imod flygtninge, men som sagt har vi ikke meget lyst til at se politiet bringe en flygtningefamilie op på borgmesterens kontor imod borgmesterens vilje, når der ikke er skaffet en bolig i kommunen til den.

Men det er da meget muligt, fru Lizzie Lichtenberg og fru socialminister, at det for at sikre, at flygtningene rent faktisk kommer ind i alle kommuner i et rimeligt omfang, bliver nødvendigt at lave et lovforslag, der pålægger dem det. Vi har altså tro på, at det, der først og fremmest gør, at kommunerne ikke siger ja, er, at de ikke rigtig ser de praktiske muligheder for det.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg tror aldrig, taletiden er brugt til så meget, uden at der i virkeligheden siges noget som helst.

Inden vi fortsætter denne debat, vil jeg godt have en forklaring på, hvad meningen egentlig er med disse forslag. Er det tvang, eller er det bare en henstilling, for så kan jeg egentlig ikke se meget forskel på regeringens holdning og Socialdemokratiets forslag. Hvad er det, man vil?

Hr. Henning Rasmussen siger, at kommunalbestyrelserne ikke skal pålægges noget som helst. Jamen det siger regeringen jo egentlig også. Det lader jo som sædvanlig til,

[Pia Kjærsgaard]

at regeringen og Socialdemokratiet er enige – VS skal jeg måske nok undtage, for det er jo et tvangsbeslutningsforslag, der foreligger fra VS – men hvor er egentlig forskellen? Jeg havde meget svært ved at forstå hr. Henning Rasmussens bemærkninger heroppefra.

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg føler også trang til at stille et spørgsmål til opklaring på dette tidspunkt, for ifølge forslaget »opfordrer Folketinget regeringen til at nedsætte et centralt udvalg . . .«. Det har jeg forstået. Og så står der om dette udvalg – jeg citerer fra beslutningsforslaget:

»Udvalget skal have kompetence til at løse de problemer, der ikke har kunnet løses ved forhandling.«

Så spørger jeg: hvori ligger kompetencen, når der ikke har kunnet opnås enighed? Ligger den i, at udvalget kan indkalde den berørte kommune til et møde, eller hvori ligger kompetencen? Og tanken om, at omkringliggende kommuner skulle kunne se bedre praktiske muligheder for at løse flygtningeproblemet i X kommune end X kommune selv, kan man jo stille sig lidt tvivlende over for.

Kunne vi ikke få det besvaret? Det er ikke drilleri, men jeg synes, det er vigtigt at vide, hvad meningen med dette udvalg egentlig er, og hvad dets kompetence præcis går ud på.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg vil gerne sige tak til hr. Henning Rasmussen for svaret, hvori han fastslår, at kommunerne naturligvis ikke skal kunne nægte at modtage deres rimelige andel af flygtningene, for det er jo det, det drejer sig om at sikre her i dag. Det, som regeringens bestræbelser går ud på, er, så vidt jeg kan se, at putte problemet ned i den store syltekrukke med det resultat, at netop f.eks. Hørsholm Kommune i lange tider uanfægtet vil kunne fortsætte sin linje med ikke at modtage flygtningene, og det er i hvert fald nu VS og Socialdemokratiet enige om at vi ikke vil acceptere. Så kan der være nogle uenigheder om udformningen, det vil jeg vende tilbage til senere under mit ordførerindlæg, men nu blev dette spørgsmål i hvert fald afklaret.

Så kun kort til fru Pia Kjærsgaard, som kalder VS-forslaget et tvangsforslag. Man

kan godt bruge ordet »tvang«, når der er tale om et pålæg til kommunerne. Det er også en tvang, når kommunerne får at vide, at nu skal renselanlæggene virke. I den forstand har fru Pia Kjærsgaard ret. Når det gælder renselanlæggene, er hun vel enig med mig i, at det er fornødent.

Vi mener altså også, det er fornødent at sikre, at alle byer og lokalsamfund får det tilbud at kunne blive beriget med at modtage disse mennesker og åbne deres kultur en lille bitte smule for mennesker fra andre kulturområder her i verden. Det hele behøver jo ikke at være så utrolig snævert her i Danmark, og det vil faktisk være en berigelse for alle danske bysamfund, landsbyer osv. at kunne få retten til at leve sammen med nogle flygtninge. Det er jo det, det også drejer sig om. Det er en ret for befolkningen ude omkring i Danmark. Det er ikke bare tvang, vi diskuterer.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Der er endnu to korte bemærkninger, og herefter vender vi tilbage til ordførerrækken. Først hr. Henning Rasmussen.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Vi er alle helt klar over, at én ting er at have en principiel forpligtelse til at være med til at løse denne opgave, og her er vi af den bestemte opfattelse, at ingen skal have mulighed for at kunne sige nej, hvis man finder, at det er for dårlige begrundelser, der bliver ført frem. Derfor mener vi, at man i det centrale organ skal kunne sige til en amtskommune, som mener, at den ikke kan tage flere flygtninge eller ikke kan tage så mange: det anser vi ikke for at være en acceptabel forklaring, vi pålægger jer at tage imod det antal flygtninge.

Det, der så er problemet, og det, som ingen af os bryder os om at tage den fulde konsekvens af, er rent faktisk at marchere op med 100 flygtninge i en amtskommune, der siger nej. Det har vi ikke meget lyst til at se. Det er derfor, vi ikke har foreslået en sanktionsmulighed. Det er derfor, vi ikke har sagt, at der skal være en lov, der pålægger en rigoristisk gennemførelse.

Det er tanken, at det skal virke på akkurat samme måde i hver enkelt amtskommunes

[Henning Rasmussen]

område. Man skal have lov til at sige til en kommune, som de øvrige kommuner finder har mulighed for at tage imod flygtningene på lige fod med de andre: jamen det skal I altså gøre. Det skal man kunne sige efter en flertalsbeslutning i sådan et udvalg, og hvis kommunen så fortsat siger: ikke ud af stedet! har den efter vores overbevisning sat sig alvorligt uden for det gode selskab, og så har jeg ikke lyst til at se politiet møde op med en flygtningefamilie imod kommunens vilje.

Men det udelukker bestemt ikke, som jeg sagde i mit tidligere indlæg, at Dansk Flygtningehjælp kan arbejde for at skaffe boliger i den pågældende kommune i samarbejde med Socialministeriet og Boligministeriet og andre, bestemt ikke.

Det er en balancekunst. Der skal jo også tages hensyn til flygtningene. De skal ikke anbringes steder, hvor det er ganske klart, at enhver er imod, at de kommer dertil. Det tjener jo heller ikke noget formål.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jamen det vil jo faktisk sige, som jeg anførte i min første korte bemærkning, at vi bruger Folketingets kostbare tid på noget forfærdelig pjat, der selv om dette forslag skulle blive vedtaget, vil tingene se nøjagtig ud, ligesom de hele tiden har set ud. De kommuner, der ikke ønsker at modtage flygtninge, skal heller ikke modtage nogen. Sådan har jeg i hvert fald forstået hr. Henning Rasmussens indlæg.

Så vil jeg godt sige til hr. Albrechtsen, at Folketinget vedtager uendelig mange love, som er borgerne imod, og som folk ikke bryder sig om. At kommunernes rensningsanlæg skal fungere, deri er jeg 100 pct. enig. Det tror jeg også de fleste borgere er, men jeg tror ikke, at der er ret mange borgere rundt omkring i kommunerne, som mener, det er en berigelse eller andre superlativer, hr. Albrechtsen kom med heroppe fra talerstolen, at der skal tvangsanbringes flygtninge i kommunerne. Der er i hvert fald adskillige udtalelser, der er gået på det modsatte.

Når man nu nævner Hørsholms borgmester, kan man også tage borgmesteren i min egen kommune, Gentofte Kommune, Birthe Philip, med, men jeg forstår egentlig ikke alle de indvendinger, de er kommet med i pres-

sen, fordi deres respektive partier i Folketinget har stemt for udlændingeloven. Det er jo kun, fordi man har så og så mange borgerlige vælgere, som man godt vil tage hensyn til ude i kommunerne, og intet andet. Det er ikke så meget dem, jeg tager hensyn til, hr. Albrechtsen, men det dér med berigelsen er jeg 100 pct. uenig i. Det skal jeg nok komme ind på i min ordførertale senere.

Niels Anker Kofoed (V):

Jeg kan sige som indledning om dette beslutningsforslag fra Socialdemokratiet, at vi er enige i hensigten med forslaget, men alene debatten på nuværende tidspunkt viser jo, at det er lidt svært at forstå, hvad der egentlig er meningen med forslaget, hvordan forslaget skal opfattes.

Jeg kan selvfølgelig spørge, hvorfor Socialdemokratiet først har fremsat forslaget på nuværende tidspunkt, hvor man udbygger de sædvanlige systemer, fordi der nu skal system i tingene. Man burde være kommet med dette forslag for 3 år siden, da man ændrede udlændingeloven, for da måtte man være klar over, at der kom en stor strøm af flygtninge, som vi på en eller anden måde skulle have anbragt og integreret.

Selve flygtningespørgsmålet er jo følelsesladet, meget ømtåligt, fordi der er så mange ting at tage i betragtning, som har mindre saglig karakter, men som udelukkende beror på følelserne. Det er jo svært, hvis det f.eks. skal pålægges en kommune, at nu skal flygtningene have boliger. Hvis der i samme kommune er bolignød, skal så flygtningene gå ind foran dem, der normalt bor der? Det ville i hvert fald kræve megen oplysning og store pædagogiske evner at forklare dem, der heller ikke har boliger, at flygtninge skal gå ind først og fremmest.

Jeg kan godt forstå intentionerne, men jeg kan også se risikoen for, at der bliver, jeg vil ikke sige ballade, men i hvert fald utilfredshed, hvis den lokale befolkning tænker, at flygtning, det skulle man have været, for så havde man fået bedre vilkår boligmæssigt og måske også økonomisk. Jeg tror, Socialdemokratiet inderst inde godt er klar over disse problemer.

Når vi ikke kan støtte forslaget umiddelbart, er det, fordi jeg i hvert fald efter debatten nu ikke finder, at jeg rigtig kan kende

[Niels Anker Kofoed]

forskel på: hvad er tvang, og hvad er pålæg? Hvad forskel er der på tvang og pålæg?

Hvis man ser på, hvordan flygtningeproblemet hidtil er blevet administreret, hvor man er kørt frem ad forhandlingens vej, må man sige, at man er kommet langt. Jeg tror stadig væk på, at det er bedre, at man forhandler sig til rette, således at f.eks. Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen er med i udarbejdelsen af principperne om, hvordan man skal løse disse problemer, men således at man lokalt også får vigtige ting at sige.

Jeg er ikke sikker på, at hr. Henning Rasmussen har ret, når han siger, at hvis en kommune ikke vil, så skal man kunne tvinge den til at modtage flygtninge. Det kunne jo være, at kommunalbestyrelsen og den lokale befolkning havde den opfattelse, at for flygtningene ville det ikke være særlig hensigtsmæssigt, at man anbragte netop dem i denne kommune.

Man skal også passe på at tænke på flygtningene og ikke så meget på kommunerne. Hvordan er flygtningenes mulighed for at blive integreret i et lille lokalt samfund? Det skal vi vel også tage hensyn til. Jeg synes, at også flygtningene skal være i centrum i denne debat og ikke så meget kommunernes administration.

Jeg håber, at vi kan finde lidt længere ned i substansen, når vi kommer til udvalgsarbejdet, og at man kan fortælle os om forskellen mellem tvang og pålæg. At et pålæg skulle være mere frivilligt end tvang, har jeg stadig væk svært ved at forstå og har endnu ikke fået nogen forklaring på.

I øvrigt kan jeg tilslutte mig det, socialministeren sagde. Nu synes jeg, vi skal afvente rapporten fra udvalget og se, hvilke løsninger det kommer med, og disse løsninger kan så indgå i overvejelserne, før vi træffer endelig beslutning fra Folketingets side.

Jeg synes i det hele taget, at Folketingets arbejde den sidste måneds tid har været alt for meget præget af hovsabelsninger, hvor vi vedtager dagsordensforslag to, tre gange om ugen uden at tænke på, hvad konsekvenserne er.

Derfor håber jeg på, at vi med dette beslutningsforslag kunne tage den gamle tradition op og behandle det fornuftigt i udvalget. Så tror jeg også, vi kan finde en løsning på dette problem.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg håber, at vi, inden debatten er afsluttet, når til fuldstændig klarhed over, hvad der vil være den praktiske konsekvens af det socialdemokratiske beslutningsforslag.

Men det, der kaldte mig herop, var fru Pia Kjærsgaards bemærkning, som jeg ærlig talt synes er lidt anstødelig. Jeg tror, fru Pia Kjærsgaard direkte gik imod det synspunkt, at det skulle være en berigelse for befolkningen at modtage flygtningene overalt. Det er dog det mest fantastiske synspunkt, fru Pia Kjærsgaard dér fremturer med.

Det er jo en kendt sag, at der altid er kommet et vist antal flygtninge til Danmark, og at de gennem århundrederne har tilført den danske kultur meget store kvaliteter. Man kan nævne mange forskellige grupper – f.eks. dem, der blev kaldt kartoffeltyskere – som ad den vej har været med til at udvikle den danske kultur. Det er jo ikke en kultur, der er opstået alene via de folk, som bor inden for det danske riges grænser og har gjort det fra arilds tid. Det ved fru Pia Kjærsgaard også. Det ville være et tab for dansk kultur, hvis man nu begyndte at lukke af for denne påvirkning, således som et flertal i Folketinget desværre arbejder for.

Den danske kultur er ofte – må man jo erkende – præget af en vis selvtilstrækkelig provinsialisme. Det må fru Pia Kjærsgaard især erkende, og derfor var det sørgeligt at høre hendes bemærkninger her i dag.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Man orker jo næsten ikke igen at gå i gang med en af de utallige debatter, vi har haft på flygtningeområdet her i Folketinget. Men o.k., når man sådan bliver tirret, så gør man det naturligvis.

Hr. Albrechtsen taler om berigelse, og så nævner han Danmark, der har modtaget folk fra fremmede kulturer langt bagud i tiden. Selv hr. Albrechtsen fra VS må være klar over, at det ikke er det, debatten er gået på i de sidste år, hverken i Folketinget eller i befolkningen. Jeg synes simpelt hen, det er at fordreje debatten og vende tingene på hovedet, når man kommer med sådan nogle påstande. Det er, ligesom dengang hr. Bernhard

[Pia Kjærsgaard]

Baunsgaard sammenlignede med, at der jo også var danskere, der under krigen flygtede til Sverige. Det er nøjagtig den samme for drejning, som intet har med debatten om flygtninge i dagligdagens Danmark at gøre.

Så vil jeg godt sige til hr. Niels Anker Kofoed, der taler om hovsabelutninger: jeg er enig i, at Folketinget ikke skal tage hovsabelutninger. Folketinget skal ikke vedtage en to, tre dagsordensforslag om ugen. Men jeg må i den forbindelse lige gøre hr. Niels Anker Kofoed opmærksom på, at hans parti faktisk har været med til at vedtage langt de fleste. Det kan godt være, hr. Niels Anker Kofoed ikke har været i salen. Den undskyldning fra folketingsmedlemmer kender jeg godt efterhånden, at man ikke var til stede, hvis der er et forslag, man ikke bryder sig om. Men den gælder altså bare ikke, for partiet har været her, hr. Niels Anker Kofoed, så det er hykleri endnu en gang.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg vil nu tillade mig at fastholde – og jeg lagde også mærke til, at fru Pia Kjærsgaard ikke var i stand til at bestride det – at det har været en stor kvalitet for dansk kultur, at der altid igennem århundrederne er kommet et pænt antal udlændinge her til Danmark. Det er noget, man især har forsøgt at begrænse efter anden verdenskrig, og som man nu i endnu højere grad forsøger på at lukke af for. Det danske kulturelle snæversyn på det område er vokset gennem tiden, ikke mennesket.

F.eks. var det i enevældens tid almindeligt, at man hidkaldte folk fra Tyskland til at berige den danske kultur på alle mulige felter, både inden for videnskab, kunst, administration osv. Jeg nævnte også eksempler på folk fra bøndernes lag, fra arbejderklassen. Man kan nævne alle dem, der er kommet fra Polen i tidens løb, og som mange af dem, der bor på Lolland-Falster i dag, nedstammer fra. Således er Danmark altid blevet beriget kulturelt, og det er det, man vil lukke af for.

Fru Pia Kjærsgaard har ret i, at det er det, vi vil imødegå. Vort synspunkt er sikkert en tvang over for kommunerne, fordi tvangen går ud på at sikre, at alle lokalsamfund her i Danmark får den ret at kunne deltage i den berigelse af det danske samfund, som det er

at modtage flygtninge, og alle, der vil imødegå det synspunkt, er utrolig snæversynede.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er stadig væk ikke det, debatten drejer sig om. Hr. Albrechtsen fordrejer debatten totalt, og jeg vil godt igen for fuldstændighedens skyld sige, at jeg eller for den sags skyld mit parti intet har imod de fremmede kulturer, som er kommet til Danmark igennem tiderne. Men vi har meget imod den udlændingelov, som Folketinget vedtog pr. 1. oktober 1983.

Hvis folk gerne ville have den ret, som hr. Albrechtsen taler om, så havde dette tvangsforslag fra VS og det underlige forslag fra Socialdemokratiet, som jeg snarere vil betegne som et radikalt forslag, hvor man ikke kan finde ud af, om man egentlig vil det ene eller det andet, slet ikke været nødvendigt. Hvis kommunerne havde brugt retten til, at der kom flygtninge til de forskellige kommuner, havde det ikke været nødvendigt at stå og debattere det her i dag.

Dette her er en tvangsbeslutning. Det er en lovgivning, som Folketinget nu forsøger at påføre kommunerne. Sådan har jeg i hvert fald opfattet det.

(Kort bemærkning).

Niels Anker Kofoed (V):

Det gælder bemærkningen fra fru Pia Kjærsgaard om hykleri. Jeg vil bare gøre opmærksom på, at det ikke plejer at være regeringen, der laver forespørgselsdebatter. Det, jeg anker over, er, at vi har den ene forespørgselsdebat efter den anden, som skal efterfølges af en dagsorden, og det mener jeg personligt er en uskik. At man så kommer til at stemme for eller imod, det er en anden ting, men jeg synes, det er en uskik, at vi har den form. Nu er jeg så gammel i Folketinget, at jeg kan sige, at det havde vi ikke i gamle dage, og »de gamle dage« var på mange måder bedre end de nuværende. Undskyld, fru Pia Kjærsgaard.

Ebba Strange (SF):

Det blev jo på et vist tidspunkt en interessant debat om tvang og pålæg og sådan noget mellem regeringen og Socialdemokratiet,

[Ebba Strange]

og den var interessant at lytte til, al den stund vi har med en regering at gøre, der ærlig talt ikke har været særlig tilbageholdende med at give tvangspålæg til kommunerne. Men det er man altså tilbageholdende med, når det handler om det her.

Debatten var også interessant på anden vis, idet det også viste sig at være lidt vanskeligt at finde ud af, på hvilke punkter regeringen og Socialdemokratiet var enige. Det korte af det lange er jo også, at både regeringen og Socialdemokratiet, efter at de havde vedtaget at lukke Danmarks grænser for asylansøgere fra udlandet, syntes, at nu måtte de så i det mindste gøre noget for de flygtninge, der var her. Det er den egentlige baggrund for det socialdemokratiske beslutningsforslag.

Om VSernes forslag skal jeg ikke sige så forfærdelig meget, fordi grænsen er lukket godt og effektivt. Der kommer kun ca. 20 asylansøgere om ugen til Danmark nu, så forslaget om at fordele asylansøgere osv. har i hvert fald ingen aktuel interesse.

Med hensyn til socialministerens svar til det socialdemokratiske forslag vil jeg godt bede konkret om, når der foreligger et resultat fra den arbejdsgruppe, der sidder i Socialministeriet, at vi så får det forelagt, for så ved vi, hvor vi er henne med disse ting. Jeg forstod helt klart, at vi ville få boligforslagene inden for en måneds tid, og så kan vi jo forholde os til dem til den tid.

Fra SFs side er vi enige i, at hele Danmark, amterne og kommunerne og alle menneskene, har en forpligtelse over for de flygtninge, Danmark har modtaget. Vi mener også, at vi skal give flygtninge de bedst mulige levevilkår i Danmark, men vi tror ikke på en firkantet kvoteordning, og det er, fordi vi har med mennesker at gøre – mennesker med menneskelige behov og menneskelige forudsætninger, som er forskellige – og det er forskelligt, i hvor høj grad de enkelte kommuner kan leve op til at opfylde disse behov. Derfor kan de ikke placeres efter en eller anden matematisk skala. Vi har læst Dansk Flygtningehjælps rapporter om disse spørgsmål, og i Dansk Flygtningehjælp siger man, at det ideelle er, at 60–120 flygtninge er placeret sammen i integrationsperioden, i hvert fald op til 4 måneder, af hensyn til niveaudeelingen i danskundervisning og introduktionskurser; det synes jeg man skal lytte til.

Men til gengæld er vi enige med socialdemokraterne – vi er nemlig ikke så bange for tvang og pålæg, for det ikke det, vi ustandselig gør herinde f.eks. i form af indgreb i overenskomsterne? Vi er enige i, at kommunerne ikke skal kunne undslå sig for at modtage flygtninge med henvisning til f.eks., at de ikke har nogen boliger at tilbyde dem eller det af andre grunde ikke passer dem at modtage disse mennesker. Vi mener ligesom hr. Albrechtsen, at det er godt, hvis der i alle vores kommuner bor forskellige slags mennesker: danskere og udlændinge, rige og fattige, for det giver det mest brogede billede i kommunens hverdag. Derfor vil vi gerne støtte den del af det socialdemokratiske forslag, der går ud på, at regeringen må prøve at finde ud af, hvordan man kan pålægge kommunerne at opfylde deres del af forpligtelsen. Vi synes også, det er pinligt, at det specielt er i Københavns Amt, hvor de rige kommuner findes, at det har været sværest for Dansk Flygtningehjælp at skaffe forståelse hos borgmestrene, og jeg tror, det er sådan noget, der ligger bag det socialdemokratiske beslutningsforslag.

Når det drejer sig om fordelingen mellem amterne, ser det smukt ud. Der er integrationscentre i alle Danmarks amter undtagen Bornholm, og fordelingen i disse centre svarer nogenlunde til det befolkningsunderlag, der er. Det er altså ikke amterne, det kniber med; det er derimod enkeltkommunerne i amterne.

Nu sagde socialministeren, at der ville komme nogle boligforslag fra boligministeren. Vi er i SF selvfølgelig meget optaget af at se, hvordan de ser ud. Vi er enige med Socialdemokratiet i, at den ene ting, man burde gøre, var at udvide den almenyttige kvote simpelt hen af hensyn til flygtningene, og vi har foreslået 3.000 ekstra boliger om året.

Vi har tidligere stillet et forslag, og vi vil gentage det – et forslag, som går ud på, at alle kommuner skal være forpligtet til at opføre en vis andel almenyttige boliger. Det har også noget med den befolknings sammensætning at gøre, som jeg nævnte før. Der er kun få kommuner, kan vi se i rapporterne fra Dansk Flygtningehjælp, der benytter sig af den anvisningsret, som kommunerne faktisk har efter boliglovens § 14. SF vil foreslå,

[Ebba Strange]

at denne anvisningsret også kommer til at omfatte private udlejningsejendomme.

I øvrigt er vi enige i, at både kommuner og Dansk Flygtningehjælp og andre skal kunne bruge deres fantasi til også at drage andre boliger ind til dette formål.

Det er vigtigt, at boligerne findes dér, hvor der er den bedste mulighed for integration gennem uddannelse og arbejde. Det er vigtigt at tage hensyn til flygtningegruppernes nationale sammensætning, og det er i øvrigt vigtigt at være opmærksom på, at over halvdel af flygtningene er enlige – hovedsagelig unge mænd.

En del af det socialdemokratiske forslag handler om flere penge til kommunerne. Det er ikke nøjere præciseret, hvordan det skal gøres. Det har vi selvfølgelig ikke noget imod, al den stund der er blevet foretaget så mange økonomiske straffeforanstaltninger over for kommunerne. Men vi støtter først og fremmest en udligningsordning, sådan at de rige kommuner i det mindste kommer til at betale, og vi ville også være parat til at pålægge dem ganske særlige afgifter, hvis de ikke opfyldte deres del af det boligtilbud, som jeg lige har nævnt.

Dernæst mener vi – og det er sagt til videre bearbejdelse – at staten bør gå direkte ind med støtte til flygtninge på nogle områder, og jeg skal nævne nogle af dem: ekstra hold på en række uddannelsesinstitutioner, støtte til idrætsorganisationer, der tager flygtningearbejdet op, meget målrettet tolkeuddannelse og tilbud om krisebehandling af torturofre og børn med psykiske og fysiske krigsskader. Men da socialministeren selv nævnte behandlingen af torturofre, vil jeg bare henlede opmærksomheden på, at der også blandt ofrene er børn, som har brug for særlig hjælp og støtte, og så er jeg spændt på at se, hvad socialministeren kan oplyse om dette spørgsmål.

Hvad angår de mere formelle dele af det socialdemokratiske forslag, vil jeg gerne sige, at jeg synes, det er i orden, hvis socialministeren mener, at det udvalg, der findes, kan løse disse opgaver. Vi mener, at Amtrådsforeningen burde være med i det arbejde – men det er den måske allerede; ellers vil vi opfordre til, at den kommer det – for amterne har overtaget ansvaret for voksenundervisningen, og amterne spiller en central rolle i dette arbejde.

Vi mener i SF, at man skal være varsom med at opbygge nye bureaukratiske systemer og hellere styrke dem, vi har. Vi mener principielt, ligesom vi gjorde i 1983, at flygtningearbejdet burde sortere under Indenrigsministeriet, dels fordi det i forvejen er gearret til samarbejdet med kommunerne, dels fordi vi ikke er indstillet på udelukkende at betragte flygtningene som mennesker, der giver sociale problemer. De har ofte mange ressourcer, som de gerne vil bruge og gerne vil stille til rådighed.

I september 1985 fremlagde regeringen et 18-punkts program om initiativ på flygtningeområdet. Jeg har gået det igennem i dag i anledning af denne debat, og jeg vil gerne spørge socialministeren, om det, hun har svaret i dag, bl.a. er en opfølgning af det program, og i øvrigt opfordre regeringen til at give Folketinget en generel melding om, hvordan det går med virkeliggørelsen af dette program, og hvis ikke vi kan få svaret til hele Folketinget, vil SF sørge for, at der bliver spurgt i de enkelte udvalg: kulturudvalget, socialudvalget, uddannelsesudvalget, og hvad der ellers har været omfattet af den redegørelse, regeringen gav for godt et år siden.

Aase Olesen (RV):

Socialdemokratiet har kaldt sit beslutningsforslag et forslag om en øget indsats for at give flygtninge bedre vilkår i Danmark. Ja, hvis vi kun havde de flygtninge og indvandrere, vi i dag har integreret i samfundet, kunne man selvfølgelig nok altid påpege behov for forbedringer. Stort set kan vi nogenlunde være det bekendt, som vi har bygget op indtil i dag, men jeg tror, det er vigtigt at slå fast under denne debat, at der vil ske noget meget voldsomt, hvis vi ikke foretager os noget utraditionelt. Der står foran os en proces, hvor mange tusinde – Socialdemokratiet siger 8.000 – flygtninge har behov for bolig. Hvor mange boliger det drejer sig om, kan vi gætte på, men langt de fleste af de asylsøgere, som har fået asyl i Danmark, er enlige, og derfor vil antallet af boliger nok ligge tæt ved 5.000. Kan det danske samfund pludselig klare en sådan indslusning i løbet af et år eller halvandet? Derfor kan man måske sige, at folketsingsbeslutningen i første omgang handler om, hvordan vi undgår, at der opstår

[Aase Olesen]

forhold i visse danske kommuner, som vi som et kultursamfund og velfærdssamfund simpelt hen ikke kan være bekendt. Der tænker jeg ikke mindst på den situation, vi kommer i, hvis det bliver nødvendigt at presse visse kommuner til at tage yderligere mange asylsøgere, mange flygtninge – ikke mindst kommuner, som i forvejen har mange indvandrere. Hvordan vil reaktionen være i de kommuner, samtidig med at visse velhavende nabokommuner overhovedet ikke deltager i processen?

Jeg tror, at det, vi behandler her i dag, i allerhøjeste grad er et forslag til folketingsbeslutning om, hvordan vi skal undgå, at det danske samfund og den pæne overflade krakelerer. Derfor er det meget nødvendigt, at vi gør noget, og jeg er enig i de tre grundholdninger, som der gives udtryk for i Socialdemokratiets forslag, nemlig at det er en fælles forpligtelse for hele Danmark at give plads for de mennesker, der har fået asyl, og dernæst at det er en principiel forpligtelse for hver enkelt kommune at modtage et antal flygtninge. Det er naturligvis meget svært – det er jeg enig i – om jeg så må sige at trække et bestemt antal flygtninge ned over hovedet på en kommune eller en kommunalbestyrelse, og det mener jeg da heller ikke at forslaget lægger op til; sådan læser jeg det ikke. Jeg mener også, det er meget vigtigt at slå fast, at det er den øgede og den bedre koordinerede indsats, der er nødvendig, hvis man skal komme videre.

Hvis det udvalg, som Socialministeriet har, kan løse den opgave at lægge et ganske stærkt pres på de kommuner, der i dag helt åbenbart ikke føler sig forpligtet og ikke har til sinds på nogen måde at lade sig rokke fra denne afvisning, så de ændrer holdning, skal vi da ikke oprette et nyt organ. Men jeg opfatter det, Socialdemokratiet her foreslår, således, at man giver udvalget en kompetence til, hvis man løber ind i problemer, der ikke kan løses, at stille forslag på en række områder, som man siden hen nævner i beslutningsforslaget.

Jeg skal ikke i dag tage stilling til, om det vil være rimeligt at fremsætte lovforslag på alle de punkter, som Socialdemokratiet her nævner. Det kan være, de løses ad anden vej; det er ikke alting, der skal løses ved lovgivning. Det Radikale Venstre kan i hvert fald ikke i dag gennemskue, om alle de for-

slag til lovforslag, som Socialdemokratiet her påpeger, nødvendigvis skal gennemføres og på én gang, men under alle omstændigheder har man jo netop formuleret det sådan, at man foreslår lovforslag fremsat, og det vil sige, at de kommer til behandling i kommunaludvalget. Der kan man så diskutere, i hvilken grad udligningsordningerne skal ændres, i hvilken grad staten skal gå ind. Vi mener også som princip, at staten må dække kommunernes omkostninger ved integrationsprocessen. Men at sige, at man skal dække alle udgifter, ville jo være det samme som at udskrive en blankocheck til kommunerne. Det er vi ikke parat til i dag. Det må være det centrale udvalg, der under sit arbejde konstaterer, at man ikke kan komme videre af de og de grunde, og derfor foreslår, at man ændrer lovgivningen på særlige områder eller udvider rammer, hvor det er nødvendigt.

Jeg tror, det på samme måde kan være nyttigt at få lavet udvalg i amtskommunerne; man har dem jo mere eller mindre. Det, socialudvalget nu skal diskutere, må være, i hvilket omfang disse forskellige udvalg har fungeret, og hvorfor ikke, for det er jo helt åbenbart, at det mange steder lader meget tilbage at ønske.

Hvad angår det punkt, der handler om fordeling af flygtningene og de hensyn, man skal tage, er det for os afgørende, at man tager hensyn til flygtningenes mulighed for at skaffe sig beskæftigelse og uddannelse samt naturligvis til, hvor flygtningene gerne vil være. Det kan meget vel være, at der, efter at vi har fået en rimelig fordeling af samtlige flygtninge, stadig væk vil være enkelte kommuner her i landet, som ingen flygtninge har, simpelt hen fordi der ikke er nogen flygtninge, der ønsker at komme derhen. Men det drejer sig jo ikke om de kommuner i hovedstadsområdet, der har været nævnt her, der ligger man tæt ved bymæssig bebyggelse, tæt ved uddannelsesinstitutioner. Men at gå så firkantet til værks, at man skulle sige, at hver eneste kommune i landet skal have et antal flygtninge ud fra sit indbyggerantal, går vi ikke ind for, for det tror jeg i virkeligheden ikke nogen vil være tjent med. Dermed har jeg også sagt, hvad vi mener om VS' forslag.

Tilbage står spørgsmålet om at skaffe bolig, for det er jo det, der i første række er problemet. Vi er enige med Socialdemokrati-

[Aase Olesen]

et i de forslag, der handler om at forsøge at få flygtninge ind i eksisterende byggeri. Der er sket en udvidelse af byggekvoterne, og i hvilket omfang regeringen vil foreslå yderligere udvidelser i sin meget omtalte rapport, der må komme i løbet af kort tid, kan vi se på og så tage stilling til til den tid. Men vi har rent faktisk i Danmark i dag et meget stort boligareal pr. indbygger. Fordelingen er grumme dårlig, og kunne man gøre det muligt for visse kommuner at erhverve ejendomme – måske store, gamle kasser, som man siger – som det kan være svært at få solgt i anden sammenhæng, synes jeg ikke, der ville være spor i vejen for, at man inden for en bestemt periode kunne indrette dem til kollektivboliger og siden hen anvende dem til ungdomsboliger, eller hvad der måtte blive behov for. Jeg synes altså, der er god grund til at se både på det og på muligheden for at skaffe plads inden for det private udlejningsbyggeri.

Min taletid er ved at udløbe, og derfor skal jeg kun sige om det sidste problem om at udvide de statslige myndigheders støtte til kommunernes og andre organers og gruppers arbejde med at løse de store opgaver, der er på flygtningeområdet, at jeg tror, det bliver meget nødvendigt, foruden at vi laver torturcentre og kriselovgivning, at uddanne folk på sundhedsområdet, således at vort sundhedsvæsen vil være i stand til at løse nogle af de problemer, som helt givet vil opstå i løbet af nogle år, når en del af flygtningene må se i øjnene, at de må blive her for livet, at de ikke vil være i stand til at vende tilbage. Ikke mindst, som det også er påpeget af en tidligere ordfører, er der de problemer, der vil opstå med hensyn til børn – børn, der måske i virkeligheden er uden modersmål – en masse problemer, som rejser sig både for sundhedsvæsenet og for uddannelsessektoren.

Vi vil altså indstille dette beslutningsforslag til positiv behandling i socialudvalget.

Birgith Mogensen (CD):

Naturligvis skal de flygtninge, der har opnået asyl, have gode fremtidsvilkår i Danmark; derom kan der ikke herske tvivl. De skal integreres på en villig og så venlig måde, at de hurtigst muligt bliver gode danske borgere, der sammen med os indfødte vil

løfte i flok til gavn for sig selv og hele det danske samfund. Så langt, så godt.

Men så kommer vi til det vanskelige. Landet har ikke boliger nok til de indfødte, og vi skal også skaffe faste boliger til ca. 8.000 flygtninge. Vi skal fremtrylle flere uddannelsessteder og/eller job. Sidst, men bestemt ikke mindst, koster det mange penge at løse de nævnte problemer, og hvem skal så betale? På nuværende tidspunkt betaler staten langt den største del af en flygtnings pris. Amtskommunerne klarer udgifterne på sundhedsområdet samt voksenundervisning, døgninstitutioner og døgnpleje for børn og ganske unge. Kommunernes udgifter er forholdsvis små, men vi bør muligvis formindske kommunernes udgift yderligere, hvis vi ønsker, at alle kommuner skal aftage få eller flere flygtninge.

Kæmpeproblemet »flere faste boliger« vil jeg ikke tage stilling til, før jeg inden for en måneds tid har set, hvilke resultater og løsningsmodeller Boligministeriets Flygtningeudvalg kommer til.

Hvad angår spørgsmålet om fordeling af integrerede flygtninge på landsbasis, tror jeg ikke – i modsætning til flere ordførere – at vi pr. nu og i fremtiden vil få store besværligheder. Folkestemningen over for flygtningene er efter revisionen af udlændingeloven fra 1983 blevet mere positiv. I dag ved vi, at flygtningestrømmen er stærkt reduceret. Denne erfaring har neddæmpet mange indbyggeres angst for, at vort land bliver oversvømmet med flygtninge.

Ét problem vil jeg påpege stærkt: undlad at placere flygtninge, der er fjender, i samme by, skole etc. Eksemplerne har fortalt os, at det er hovedløs gerning.

Det er min opfattelse, at den siddende arbejdsgruppe er kompetent til at belyse og bearbejde også de detailforslag, som det socialdemokratiske beslutningsforslag nr. B 67 omhandler.

Som allerede antydnet tror jeg ikke, at lovændringer eller andre tvangsforanstaltninger vil blive nødvendige for at løse problemet »bedre vilkår for flygtninge i Danmark«. Bl.a. derfor finder jeg, at VS' beslutningsforslag nr. B 65 er antikveret og alt for drastisk i Danmarks nuværende flygtningesituation.

Kofod-Svendsen (KRF):

[Kofod-Svendsen]

Jeg mener, at Danmark har en forpligtelse til at modtage flygtninge, både spontanflygtninge og kvoteflygtninge, og vi har også en forpligtelse til at give de flygtninge, vi har modtaget, mulighed for at begynde en tilværelse i frihed og fred her hos os. I den forbindelse er der især nogle forhold, som er nødvendige for de flygtninge, der skal integreres i samfundet, og det er bolig, uddannelse og beskæftigelse. Jeg kunne nævne flere andre forhold, men det er jo især dem, der er tænkt på med det forslag, vi nu har til drøftelse.

Som jeg har læst dette forslag, kan jeg ikke umiddelbart støtte det. Det indeholder forslag om foranstaltninger, hvis intention jeg ikke helt forstår på baggrund af debatten om tvang, pålæg og henstillinger. Når socialministeren netop har nedsat en arbejdsgruppe, som skal beskæftige sig med spørgsmålet om, hvordan vi får flygtningene integreret, så synes jeg, det er rimeligere og rigtigere at afvente denne arbejdsgruppes resultater end at gå ind for nogle formuleringer her, hvis fulde rækkevidde jeg i hvert fald ikke kan gennemskue. Jeg tror heller ikke, en firkantet kvoteordning er rigtig. For firkantede lønninger her kan skabe en modvilje, som jeg ikke tror vil være til gavn for flygtningene. Men hensigten: at flygtningene bliver integreret i de forskellige kommuner, så de får det bedst muligt, er jeg helt enig i, så målet kan jeg tilslutte mig. Men jeg synes, at socialministeren i sin redegørelse har peget på konkrete tiltag, som forekommer mig at være mere konstruktive for flygtningene end det, der er indeholdt i det socialdemokratiske beslutningsforslag.

Men lad os nu se på spørgsmålet under udvalgsarbejdet og se, hvor stor den reelle forskel i grunden er mellem det, socialministeren her har lagt frem, og det socialdemokratiske beslutningsforslag. Men på mig virker det som sagt, som om det er socialministeren, der har lagt det mest konstruktive frem.

VS' forslag er som tidligere nævnt et genbrugsforslag. Som det også er nævnt, skal vi jo om et års tid have en debat igen om udlændingelovens udformning, og jeg mener, det er vigtigt, at vi også i den kommende tid får opprioriteret modtagelsen af kvoteflygtninge; det er nogle af de mest nødstedte flygtninge overhovedet.

Pia Kjærsgaard (FP):

Tvangsbeslutningsforslaget fra VS kan vi ikke støtte. Det er en urealistisk model, VS stiller op. Det er således også en sukkersød tekst, der følger forslaget, men den er desværre også urealistisk. Jeg tvivler bl.a. på, om man i Løkken eller for den sags skyld Kalundborg eller et helt tredje sted finder det særlig kulturelt berigende at få en række asylsøgere placeret. De lokale kampe og de lokale tyverier og andre uhyrligheder tyder ikke på, at det er den kultur, danskerne skal kigge særlig godt efter – i hvert fald ikke for at lære noget af.

Forslaget om at tvinge kommunerne til hver at have mindst 50 pladser klar til de mange bekvemmelighedsflygtninge er en lige så urealistisk tanke. Man kan selvfølgelig skaffe pladserne ved at flytte nogle ældre medborgere og så lade asylsøgerne flytte ind. Concorde, dagcentret i Valby, hvor ældre havde et sted at være sammen med andre ligestillede, blev nedlagt til fordel for asylsøgere. Beaulieu i Gentofte Kommune, et dejligt rekreationssted for ældre borgere, skal nu lukkes. De, der har behov for at komme der, skal væk, og indtil stedet rives ned, er der nu foreslået indretning til flygtningeboliger. Hvad er mon det næste sted, der bliver nedlagt til forherligelse af flygtninge?

Mon ikke også VS kan indse, at det er temmelig urealistisk, at parcelhusområderne skal til at have tvangsindflytninger af flygtninge. Jeg tror, at forslagsstillerne i sit inderste kan indse, at det er en urealistisk tanke.

Der er mange ting, der ikke er blevet gennemtænkt, da man vedtog den tåbelige flygtningelov. Det er vel også derfor, regeringen og Socialdemokratiet har så travlt med at ændre loven, efterhånden som de problemer, Fremskridtspartiet advarede imod, er opstået. Forslaget fra VS får altså som sagt ikke Fremskridtspartiets tilslutning.

Så er der beslutningsforslag nr. B 67 fra Socialdemokratiet. Dette beslutningsforslag er et af de længste, jeg har oplevet i min tid herinde, men det behøver ikke nødvendigvis at gøre forslaget meget bedre, og det konstaterer man såmænd også allerede først i bemærkningerne. Her skriver man, at flygtningene er flygtet fra lande, hvor de er alvorligt truede og måske i mange tilfælde direkte i

[Pia Kjærsgaard]

livsfare, og at vi derfor er forpligtet til at hjælpe dem.

Vi skal hjælpe folk, der er i nød – heri er jeg ganske enig – men uden at skulle igennem de tidligere flygtningedebatters pensum vil jeg gerne sige, at det ikke bare kan noteres som et faktum, at disse personer generelt er truede, hvor de end kommer fra. Eksemplerne på det modsatte er talrige.

Men de mange beslutninger, der skal tages ud fra beslutningsforslaget, gør det faktisk meget vanskeligt at beslutte sig. Jeg kan dog hurtigt se, at en vedtagelse af disse mange beslutninger vil skabe en masse bureaukrati. Det er ret typisk for Socialdemokratiet, men ikke typisk for Fremskridtspartiet. Centrale udvalg skal nedsættes, diverse udvalg i hver amtskommune, samt en stribe forslag, der koster en masse penge. Penge har landet som bekendt ikke for mange af, så også det finder Fremskridtspartiet det urealistisk at gå i gang med.

Der er tilmed mange fortrinsstillinger, som de mange tusinde asylsøgere påtænkes at få fremfor de danske borgere og skatteydere. Indkøb af ejendomme til brug for flygtninge og mulighed for at bygge specielt til flygtninge er eksempler på disse fortrinsrettigheder, som Fremskridtspartiet absolut ikke finder acceptable.

Vi har hele tiden sagt, at vi naturligvis skal behandle dem, der kommer herop, ordentligt – det er jo ikke deres skyld, at man har lavet en tåbelig flygtningelov, som danskerne ikke selv forstår – men direkte at overprivilegere de fremmede kan vi ikke gå med til. Det ligner mere en slags mobilisering i fredstid, når forslagsstillerne foreslår, at der skal gives kommunalbestyrelserne mulighed for at råde over en del af de ledige lejligheder i privat såvel som offentligt byggeri.

Mens man er i gang med at remse alle de beslutninger op, man har samlet sammen, er der smuttet et afsnit med, der vedrører almennyttigt boligbyggeri og ungdomsboliger. Hvad det er for konflikter, forslagsstillerne forestiller sig vil opstå på boligmarkedet, er nemt nok at forstå, men boligbyggeriet bør ikke sættes i vejret på det offentliges regning.

Forslaget til folketingsbeslutning drejer sig, som der står skrevet, om en øget indsats for at give flygtninge bedre vilkår i Danmark. Tænk, hvis vi i stedet havde diskuteret et forslag, der gik ud på en øget indsats for

at give pensionisterne bedre vilkår i Danmark eller måske en øget indsats for at give ungdommen bedre vilkår i Danmark! Det ville der have været mening i; det er sådan nogle ting, som jeg mener Folketinget skal tage sig tid til at diskutere, mens jeg ikke kan se, at der som foreslået skal gøres en yderligere indsats for at pakke asylsøgere ind i vat og bomuld.

Vi ofrer som bekendt 214.000 kr. på hver evig eneste asylsøger, og det er en udgift på 2 mia. kr. på finansloven, der skal dækkes af danske skattekroner. Flere udgifter og mere bureaukrati tager Fremskridtspartiet afstand fra, og derfor stemmer vi nej til begge forslag.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Ordføreren for forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 65 (om tilvejebringelse af de fornødne faciliteter til brug for Dansk Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp), hr. Albrechtsen, har ordet.

Albrechtsen (VS):

Fru Pia Kjærsgaard fortsætter i samme skure med et synspunkt, der er udtryk for national selvtilstrækkelighed og nationalistisk snæversyn, når det er allerværst. Fru Pia Kjærsgaard stillede det spørgsmål, om VS også fandt, at der skulle være plads til at integrere flygtninge i parcelhuskvartererne, og dertil kan jeg sige til fru Pia Kjærsgaard, at det naturligvis er en konsekvens af VS' forslag, derom må der ikke herske nogen tvivl, og vi mener også, at det i parcelhuskvartererne vil være en stor berigelse for beboerne at få mulighed for at bo som nabo til folk fra andre kulturer, ligesom det har været en stor berigelse for de mange lejere i f.eks. det almennyttige byggeri, som allerede har nydt godt af denne ordning.

Så vil jeg sige vedrørende modtagelsen af VS-forslaget, at det er med nogen forstemmelse, jeg i dag må konstatere, at VS åbenbart er det eneste parti i Folketinget, som konsekvent fastholder, at der skal planlægges ud fra, at Danmark åbner sine grænser i hvert fald så meget, at Danmark modtager den rimelige andel af flygtningene, som det tilkommer Danmark at tage ud fra den fordeling, som den danske udenrigsminister selv i internationale organer har slået så voldsomt

[Albrechtsen]

til lyd for: at alle lande burde modtage deres passende del af flygtningene.

Udenrigsministeren har sandelig ikke holdt sig tilbage, når det gjaldt om at belære andre lande om deres forpligtelser. Samtidig har man så næsten lukket den danske grænse, og som fru Ebba Strange var inde på det, er man nu nået ned på et niveau, der svarer til at modtage ca. 1.000 flygtninge om året eller 20 om ugen, altså en ganske radikal nedsættelse af den danske indsats på dette område i en situation, hvor Danmark internationalt arbejder for, at alle lande skal gøre deres.

Når vi i denne situation fremsatte vores forslag igen i en revideret udgave, hvilket der ikke er ret mange der har hæftet sig ved, skyldes det fru Aase Olesens helt korrekte udtalelser i Information den 4. november, som efter vores opfattelse åbnede for en løsning. Fru Aase Olesen sagde:

»Når kommunerne ikke selv kan finde ud af at fordele flygtningene rimeligt imellem sig, er det nødvendigt med en statslig kvoteringsordning, der integrerer flygtningene overalt i landet.«

Så enkelt og klart kan det siges, det, der skal gøres, og så enkelt og klart er det udtrykt i VS' beslutningsforslag. Man kan måske sige, at Det Radikale Venstres reaktion på det forslag, der udmønter Det Radikale Venstres egen grundholdning, nemlig VS-beslutningsforslaget, nok er lidt overraskende. Jeg skal ikke kunne sige, hvad det kan være, der har ført til denne radikale profilsækning, men i hvert fald er vores forslag i nøje overensstemmelse med og direkte inspireret af fru Aase Olesens glimrende og helt korrekte udtalelser, som de faldt i Information den 4. november.

Så vil jeg komme med et par enkelte bemærkninger om de konkrete kritikpunkter, der har været i forbindelse med VS-forslaget.

Især har man hæftet sig ved, at der skulle være dette tvangselement, men det er sådan – og det tror jeg alle er enige i i virkeligheden – at der skal, når man laver centre lokalt, være et vist mindsteantal, for at det fungerer ordentligt. Så kan man diskutere, om det skal være 50, som der står i VS-forslaget, eller det skal være 60 eller 80, og derfor er det, vi foreslår, at normalt skal det være sådan, at kommunen stiller dette mindsteantal pladser til rådighed. Det er sandelig ikke noget vidt-

gående eller urimeligt krav. Det er blot et krav om, at alle kommuner, der skal påtage sig denne opgave, tager det minimum, som er nødvendigt for at få tingene til at fungere ordentligt. Det er lidt svært at se, at der heri skulle ligge et ufattelig hårdt element af tvang. Der er altså ikke mere tvang i det, end at man skal have et antal, så tingene kan fungere.

Der er nogle kommuner, som allerede har flere, og så er der større kommuner, som selvfølgelig vil få relativt flere. Det er også svært at se, at det skulle være så frygtelig urimeligt.

Så har man kritiseret, at vores forslag bygger på en antagelse om, at der vil komme flere flygtninge i fremtiden, og det var en kritik, der stort set kom fra alle sider. Men som fru Aase Olesen rigtigt sagde i sit indlæg, er der 8.000, som skal integreres under alle omstændigheder, selv om man nu stort set har lukket grænsen, og det bliver ikke løst hverken med det udvalgsarbejde, som ministeren har i gang eller – desværre må jeg sige – med det socialdemokratiske forslag, som ligger på bordet. Ministerens udspil er en regulær syltekrukkeforanstaltning, og det socialdemokratiske udspil – i hvert fald med de præciseringer, hr. Henning Rasmussen er kommet med – betyder, at der lægges op til et langt og trægt arbejde, før der eventuelt kommer nogle konkrete resultater ud af det.

Så vidt jeg har kunnet fortolke hr. Henning Rasmussens udtalelse, lægges der op til et endeløst tovtrækkeri, før man eventuelt kan nå frem til f.eks. konkret at få flygtninge til en kommune som Hørsholm. Jeg kan kun opfatte det sådan, at det bliver et mangeårigt arbejde at nå så vidt, hvis man skal følge den model, som her foreligger. Det er den ene ting.

Den anden ting er, at jeg har svært ved at forestille mig, at man efter et folketingsvalg, der giver et flertal til venstre i salen her i Folketinget, skulle fortsætte med at holde grænserne næsten lukket. Jeg kan ikke forestille mig, at Socialdemokratiet i en regeringssituation vil fortsætte med at tvinge flygtningeantallet ned på 20 om ugen og dermed tilsidesætte al international rimelighed, og derfor synes jeg, det er forkert, hvis man planlægger ud fra den forudsætning, at dette meget lave flygtningeantal skal opretholdes også under en kommende socialdemokratisk

[Albrechtsen]

regering. Jeg kan heller ikke helt forstå, hvis SFs holdning skal opfattes sådan, at SF faktisk mere eller mindre har taget til efterretning, at det skulle være det planlægningsgrundlag, som man fremover skulle gå ud fra. Jeg håber da, at hr. Torben Lund eller hr. Henning Rasmussen vil tilkendegive deres vilje til, i hvert fald i en situation, hvor de har flertal sammen med SF og VS, at sikre, at Danmark kommer op på at modtage sin andel af den internationale flygtningestrøm. Jeg kan næsten ikke fatte, at vi ikke skulle kunne få et sådant tilsagn fra Socialdemokratiet her i dag.

Vedrørende et par enkelte detaljer i Socialdemokratiets forslag så har vi jo hørt et par uddybende bemærkninger fra hr. Henning Rasmussen. Det har ikke rigtig løst problemet, men jeg skal sige, at vi naturligvis støtter de elementer i det socialdemokratiske forslag, som f.eks. drejer sig om at øge det almennyttige byggeris muligheder. Der er en række elementer i det socialdemokratiske forslag, f.eks. med hensyn til forbedring af finansiering og udligning og sådan nogle ting, som vi synes er fornuftige og gode, men vi har stadig væk til gode at få forklaret, hvordan dette centrale udvalg i Socialministeriets regi og tilsvarende udvalg i hver amtskommune i realiteten når frem til at sikre den fordeling, som fru Aase Olesen var den første til at rejse kravet om, som VS derefter stillede konkret forslag om, og som ministeren nu har i tankerne at henvise til en ministeriel syltekrukke.

Det er meget afgørende for os, at det socialdemokratiske forslag bliver udmøntet på en sådan måde, at det bliver princippet om, at kommunerne ikke skal kunne nægte at deltage, der bliver det afgørende, og ikke princippet om, at hvis kommunen bare stritter tilstrækkelig meget imod, opgiver man projektet. Sådan kunne nogle af hr. Henning Rasmussens udtalelser også fortolkes. Der er stadig væk denne uklarhed, og derfor kan jeg ikke på nuværende tidspunkt sige, hvordan vores holdning vil være til de første to punkter i det socialdemokratiske forslag. Det må bero på, om kommunerne rent faktisk får en pligt, og om der rent faktisk sker noget hurtigt eller forslaget i realiteten lægger op til at godkende den politik, som ministeren ønsker at føre, hvorefter man kan imødesee, at problemerne ikke vil blive løst.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Ordføreren for forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 67 (om en øget indsats for at give flygtninge bedre vilkår i Danmark), hr. Henning Rasmussen, har ordet.

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil gerne starte med at sige tak for den modtagelse, vores beslutningsforslag har fået på de punkter, der er af virkelig betydning. Jeg synes, den debat, der har været, har været både opløftende og en lille smule skuffende, og her tænker jeg ikke på fru Pia Kjærsgaards indlæg, for det var at vente, men det lidt skuffende ligger i, at der er ting i vores beslutningsforslag, man ikke rigtig for alvor har forstået. Det fordunkler imidlertid bestemt ikke tilfredsheden med den generelle modtagelse, vores beslutningsforslag har fået.

Det lidt skuffende ligger også i, at man på et tidspunkt i debatten gjorde en detalje, som ikke er uden betydning, nemlig det med at flygtningene principielt bør være velkomne alle steder, til et hovedpunkt eller måske til det eneste virkelig diskuterbare punkt i forbindelse med beslutningsforslaget.

Årsagen til, at beslutningsforslaget er fremsat, er, at vi står over for en opgave af en størrelse, vi ikke hidtil har stået over for. Det er den opgave at indplacere i løbet af et års tid ca. 8.000 mennesker, der er kommet til os mange forskellige steder fra. Vi må yderligere konstatere, at der er en række kommuner, der har taget mange flygtninge og har mange indvandrere, og som i dag af en række gode grunde siger: vi har nået det punkt, hvor vi må bede om, at andre løser deres opgave. De følger så til: vi vil gerne bede om, at man i endnu højere grad fra statens side betaler de udgifter, der er forbundet med dette. Og de følger også til: vi vil meget gerne bede om, at Dansk Flygtningehjælp får støtte til sit arbejde, ved at de har en mulighed for anderledes forpligtende for den enkelte kommune, end tilfældet er i dag, at træde i forbindelse med den enkelte kommune for at løse opgaven bedst muligt. Det er jo det, der er situationen, og det er det, der er grunden til, at beslutningsforslaget er fremsat.

Så kan det da meget vel være, at man uden alt for mange ændringer kan forandre det kontaktudvalg eller den arbejdsgruppe,

[Henning Rasmussen]

hvad betegnelsen nu var, som socialministeren har nedsat, sådan at de i højere grad, end jeg har indtryk af – men mit indtryk kan være forkert – er tilfældet i dag, går ind i at medvirke til at løse de opgaver, man amtsvis og kommunevis får, og også i højere grad end i dag er dem, der går ind ved siden af Dansk Flygtningehjælp til støtte for dem, når de skal føre forhandlingerne med de forskellige amtsområder gennem deres folk.

Men det er ikke den del af forslaget, der er det centrale, når det drejer sig om fordelingen af flygtninge. Den centrale del af forslaget er, at hver enkelt kommune skal være forpligtet til at deltage i et lokalt arbejde især sammen med Flygtningehjælpen, men også med amtskommunen og meget gerne også med en repræsentant for Socialministeriet.

I det organ har man pligt til at diskutere, hvordan vi kan tage imod vores del af flygtningene i de kommende måneder, det kommende halvår eller det kommende år, og hvor lang en planlægningsperiode man nu forsvarligt og fornuftigt kan arbejde med. I det organ går man ind i arbejdet med den principielle tilkendegivelse fra Folketinget, at under skyldig hensyntagen til flygtningenes behov, naturligvis, og under skyldig hensyntagen til dem, der i forvejen har mange indvandrere, eller som har været flinke til at tage imod flygtninge, skal vi alle sammen være med til at løse den opgave som en principiel tilkendegivelse fra Folketinget.

Og så er vi altså af den opfattelse i Socialdemokratiet, at langt de fleste kommuner vil sige: får vi rimelige økonomiske vilkår – jeg indrømmer, at de er blevet forbedret i de senere måneder, det seneste halvår, det vil jeg gerne sige med det samme til socialministeren – får vi endnu rimeligere muligheder, og får vi mere effektive redskaber i hænde, når det drejer sig om at skaffe boliger, også dér, hvor vi ikke har en stor almennyttig boligmasse, som man jo, sådan som reglerne er, kan anbringe flygtninge i, ja, så vil vi selvfølgelig meget gerne være med. Vi er overbevist om, at det vil langt de fleste af landets kommuner sige under de omstændigheder, men som nogle af ordførerne har været inde på, bl.a. fru Aase Olesen, er det frustrerende at konstatere, at der er nogle, der med dårlige eller halvgode begrundelser vægrer sig ved at være med. Den andel af kommuner, som vægrer sig ved at være med, skal vi have re-

duceret mest muligt. Deres begrundelser for at nægte at være med skal fjernes, og så skal de tvinges til at forklare deres kolleger, som er i stand til at løse problemerne, hvorfor de ikke er i stand til at løse dem selv. Her vil jeg godt indskyde en bemærkning i anledning af det, fru Ebba Strange sagde. Jeg tror ikke, at vi skal ind på et system med, at de, der ikke løser deres del af flygtningeproblemet, skal betale til andre. Jeg er meget stærkt tilhænger af fornuftige udligningssystemer, men jeg er ikke tilhænger af et udligningssystem, der kan forstås på den måde, at man kan blive fri for at løse sin del af en opgave ved at betale. Det tror jeg ikke er hensigtsmæssigt, så en udligningsordning, specielt en udligningsordning som den, vi har på indvandrerområdet i øjeblikket, er efter min mening ikke tilfredsstillende, og når den ikke er det, er det af grunde, som vi har peget på i bemærkningerne til beslutningsforslaget.

Vi har for det første sagt, at beløbet, der indgår i indvandrerudligningsordningen, ikke er steget svarende til antallet af flygtninge og indvandrere, den berører. Vi har fremhævet, at det er en udligningsordning, som man har skaffet pengene til ved at reducere bloktilskuddet; det vil sige, at også de kommuner, der får penge efter udligningsordningen, yder bidrag til den.

Jeg har ikke fantasi til at forestille mig, at man ved at forbedre eller forøge udligningsordningen kan skaffe et tilstrækkelig rimeligt resultat, når det drejer sig om at tilgodese de kommuner, som indtil nu har løst en ganske væsentlig del af den fælles opgave.

Det er ting, som jeg bestemt mener vi skal se nærmere på under udvalgsarbejdet, og i det hele taget er den økonomiske side af sagen, der drejer sig om det eksisterende udligningssystem, ikke diskuteret ret meget i folketingssalen. Det er da også i orden, men det er et område, hvor vi mener der er grund til at tage fat.

Så vil jeg gerne sige om henvisningen til det eksisterende udvalgsarbejde i Boligministeriet, at jeg ved godt, der eksisterer et sådant udvalg, og det er også offentligt kendt, hvad det arbejder med, om ikke andet, så har Grundejernes Landsforening sørget for at fortælle os om en del af udvalgsarbejdet. Det er da ikke det mindste mærkeligt, at de tanker, som man arbejder med i det udvalg, svarer til de tanker, vi andre har, for hvis de

[Henning Rasmussen]

mennesker, der sidder der, er fornuftige, og det er de, er det klart, at så tænker de også fornuftige tanker, og så er det også tanker, som svarer til dem, vi andre har.

Men det, der er problemet, er, at nu har dette udvalg siddet i efterhånden nogle måneder, og imens det har siddet og lavet en delbetænkning, der løste et lille hjørne af problemet, er de væsentlige problemer stadig væk ikke løst, nemlig hvordan man får skaffet det fornødne antal boliger til de mennesker, der i dag er anerkendt som flygtninge, eller som kan vente at blive det i løbet af ganske kort tid. Hvordan skaffer man dem en bolig?

Derfor ser vi med forventning frem til, at vi, inden Folketinget mødes igen – for vi mødes igen om en måneds tid, og det var jo en måned, der blev sagt var fristen for aflevering af betænkningen – har en betænkning, der præcist fortæller, hvordan boligproblemet for flygtningene tænkes løst.

Jeg vil gerne slutte, som jeg startede, med at sige, at jeg synes, den modtagelse, beslutningsforslaget har fået, viser, at der på væsentlige punkter er grund til at tro, at der vil blive gjort en øget indsats for at sikre flygtningene bedre vilkår i Danmark.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg bemærkede, at hr. Henning Rasmussen undlod at besvare de spørgsmål, jeg stillede.

Det ene af spørgsmålene var, om det virkelig kunne være rigtigt, at dette hviler på, at man vil planlægge ud fra en flygtningetilgang på 1.000 om året, således som den er i øjeblikket, også i en situation, hvor Socialdemokratiet opnår flertal sammen med venstre-fløjen her i Folketinget og vil kunne gennemføre en rimelig ændring af flygtningelovgivningen.

En sådan ændring er muligvis allerede inden for rækkevidde i dag. Der kræves blot, at Socialdemokratiet ændrer kurs – og så afhænger det af Det Radikale Venstre. Men når denne bedring af den danske lovgivning kommer – og jeg kan ikke forestille mig, at Socialdemokratiet kan opretholde sin støtte til et system, der bygger på 1.000 om året, i en situation hvor den danske andel af den internationale flygtningestrøm ligger på måske 6.000 eller 8.000 – kan det ikke nytte, at

man kommer om to år, når man har fået ændret reglerne igen, og hovedkulds skal til at bygge noget midlertidigt op. Så må det da være rigtigt, at man planlægger ud fra denne forventning allerede i dag, så man undgår at genskabe hele den kaotiske situation, som vi havde her i efteråret, og som var baggrunden for, at man ødelagde den danske flygtningelovgivning. Det kan da ikke være rigtigt, at Socialdemokratiet lægger op til, fordi man ikke planlægger ordentligt i dag, at man løber ind i det samme problem, den dag vi får en ordentlig flygtningelovgivning igen.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg har lagt meget vægt på at koncentrere mig om det, som var det akutte problem, nemlig hvordan vi sørger for, at man bedst muligt får flygtningene placeret så spredt som muligt i Danmark, og hvordan vi undgår, at nogen kan slippe for den forpligtelse, som vi principielt synes alle her i landet har.

Hvordan flygtningesituationen så er om et halvt år eller et år eller halvandet kan ingen af os vide med bare nogenlunde sikkerhed, og forslaget her opfatter vi ikke som et midlertidigt forslag, det opfatter vi som et forslag til en struktur og til nogle økonomiske ordninger, som kan løse et begrænset, men også et større problem end det, vi måske har om et års tid, større i den forstand, at vi måske har flere flygtninge om et års tid, som vi skal tage os af, end vi har i øjeblikket. Jeg kan ikke se, at dette har karakter af en midlertidig løsning. Det er rigtigt, at vi meget stærkt fremhæver, at opgaven er hastende, fordi vi har 8.000, som i dag ikke ved, hvor de skal være, og hvor vi ikke i dag ved, hvor deres blivende sted skal være.

Jeg beder altså meget om til sidst, at man undlader, sådan som flere har været inde på det i diskussionen, at forsøge at gøre det til en diskussion om noget helt andet end det, det er, om den fremtidige flygtningepolitik eller om fru Pia Kjærsgaards synspunkter. Det, det drejer sig om, er at løse en konkret opgave for 8.000 mennesker i første omgang. Hvor mange der så kommer siden hen, må vi vente at se.

(Kort bemærkning).

Svend Åge Petersen (KF):

[Svend Åge Petersen]

Nu har hr. Albrechtsen i de sidste to indlæg her fortalt noget om flygtningelovgivningen. Den ene gang var det ud fra betragtningen om, at vi efter et valg har en anden regering. Jeg vil da nok sige: »hvis vi efter et valg«, hr. Albrechtsen, men det er selvfølgelig måden, vi ser på det på.

Men hvad er det for noget med en ødelagt flygtningelovgivning? Kan vi ikke få at vide, hr. Albrechtsen, om det, at denne flygtningelovgivning åbenbart er så dårlig og har reduceret antallet af flygtninge, er ensbetydende med, at VS, hvis de får magt engang til at bestemme noget som helst om flygtningelovgivningen, ønsker, at vi skal have 100 flygtninge pr. døgn, som vi havde i september måned, altså 36.000 om året? Jeg tror, vælgerne vil være meget interesseret i at få at vide, om det er den form for flygtningelovgivning, hr. Albrechtsen vil gå ind for.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Det sidste kan jeg nemt besvare. Vi har fremsat et forslag, som går ud på, at Danmark skal modtage sin rimelige andel af den internationale flygtningestrøm, og det svarer i øjeblikket til 6.000–8.000 mennesker om året. Det er en politik, som er helt i overensstemmelse med Danmarks officielle politik. Den er bare ikke i overensstemmelse med, hvad Danmark rent faktisk gør i praksis, for i praksis lukker Danmark sine grænser og modtager omkring 1.000 flygtninge, og det er det, der er den vitterlige skandale.

Jeg tror heller ikke på, at der vil blive en tilgang på 36.000, men hvis det var sådan, at der stod 36.000, som havde ret til ophold i Danmark, fordi de var dækket af de internationale forpligtelser, så måtte Danmark naturligvis modtage dem, ligesom Danmark f.eks. ved krigens afslutning måtte modtage massevis af flygtninge fra Østtyskland og Polen og naturligvis også gjorde det. Sådan er de danske forpligtelser, og dem står jeg i hvert fald ved.

Så bemærkede jeg, at hr. Henning Rasmussen sagde, at dette system, som Socialdemokratiet foreslår, skal være så rummeligt, at det kan tage de flygtninge, der måtte komme. Det vil jeg tillade mig at fortolke så optimistisk, at der deri også lå, at det ikke er sikkert, at Socialdemokratiet vil fastholde en

lovgivning som den, der har ført antallet så langt ned som i dag. Så er problemet bare: når der ikke ligger nogen sanktionsmuligheder i det, Socialdemokratiet foreslår, når hr. Henning Rasmussen ikke er i stand til fuldstændig knivskarpt at præcisere, hvad det er for en kompetence, disse udvalg helt præcist har, og hvordan de inden for den korte tid, der skal til, for at problemet bliver løst, kan tvinge kommunen, når den har nægtet, er det, vi bliver i tvivl om, hvorvidt den rummelighed også rent faktisk er til stede i det socialdemokratiske forslag.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg synes, jeg må sige til hr. Albrechtsen, at man skal erindre sig, at dette ikke er et spørgsmål om at fordele korn og foderstoffer. Det er et spørgsmål om at finde ud af, hvordan vi gør det bedst muligt for 8.000 mennesker, som har ret til at være i Danmark, men som ikke har et fast sted at bo. Det er det, det drejer sig om, og her er jeg naturligvis af den opfattelse, at den opgave skal alle principielt være med til at løse. Jeg synes også, man skal have mægtig gode begrundelser for at afvise at være med til at løse den. Men jeg mener også, at hvis der er gode begrundelser for at sige: det kan vi ikke klare hos os, specielt hvis begrundelsen er den, at man ikke er i stand til at give rimelige beskæftigelses- eller uddannelsesmuligheder og en rimelig fremtid for flygtningene, er det tåbeligt at sige: på med vanten, vænsgo, så og så mange! Det går altså ikke. Det er et spørgsmål om mennesker, der skal have en fremtid. Så er det også til en vis grad et spørgsmål om vrangvillige kommuner, men jeg gad vide, hvor mange der vil opretholde deres vrangvilje, når de skal forklare deres kolleger, at dette kan de ikke løse, når kollegerne kan løse det. Gad vide, hvordan de vil forklare det over for befolkningen, hvis de fortsat siger, at dette vil de ikke være med til.

Hvis det viser sig, at det udvikler sig helt imod vores forventning, så lad os til den tid tale om sanktioner. Nu taler vi om et rimeligt og fornuftigt og velbegrundet pres på de vrangvillige, og jeg har stadig væk den bestemte opfattelse, at langt de fleste godt vil, hvis de synes, at mulighederne er til stede, og

[Henning Rasmussen]

det er det, beslutningsforslaget bl.a. skal sørge for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om ændring af lov om råstoffer.

Af miljøministeren (Chr. Christensen).
(Fremsat 26/11 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erik Holst (S):

Det er ofte sagt, at det er få ressourcer af naturlig art, vi har her i Danmark. Ét område har vi dog ressourcer på. Det er ler og sand og grus og sten. Men efterhånden er den lov, vi lavede i 1977, der skulle beskytte disse råstoffer, ikke fuldt tilstrækkelig.

Vi har derfor fra Socialdemokratiets side megen sympati for, at miljøministeren finder, at i samme øjeblik der er vanskeligheder med at få administreret denne lov på en rimelig og korrekt måde under hensyntagen til de begrænsede mængder af disse råstoffer, der trods alt er, må vi rette loven, således at beskyttelsen træder i kraft.

I loven af 1977 var der hjemmel til kortlægning af områderne ude på søterritoriet. Nu har jeg forstået på Fredningsstyrelsen, at man ikke er færdig, men at der er fundet meget store mængder af forskelligt materiale. Det må være rigtigt, at disse mængder af materiale disponeres efter deres anvendelsesmuligheder, det vil sige, at vi aldrig bør anvende gode, fine sand- og grussorter til rene opfyld-

ningsopgaver, men derimod materialer af mindre værdi.

Vi synes fra Socialdemokratiets side, at det er nødvendigt at indskærpe, at vi viser hensyn til naturen og til naturgivne produkter. Vi har godt set, at der er givet udtryk for, at der findes relativt store mængder af sand og grus på søterritoriet, og det er blevet sagt, som der stod i en avis, at der jo er nok til det næste århundrede. Så sagde jeg: og hvad så? Jorden stopper jo ikke det næste århundrede, så der skal vel også være noget til den tid.

Derfor vil jeg spørge: er miljøministeren indstillet på, at hvor der overhovedet findes erstatningsmaterialer – her tænker jeg navnlig på byggematerialer – bør man foretrække dem frem for naturmaterialerne?

Vi er i Socialdemokratiet interesseret i, at eneretsbevillinger gives ud fra ønsket om, at man så nænsomt, så fagligt korrekt som muligt giver disse bevillinger, men udstrækker dem til bestemte områder.

Ministeren understreger, at firmaer, der udnytter disse naturressourcer, skal have en vis kvalitet i deres arbejde og være af en vis faglig og saglig standard. Det vil sige, at afgift af råmaterialerne skal erlægges, og de skal tvinges til at udnytte deres tilladelse i givet fald til en vis minimumsmængde.

Der er flere forskellige småting, vi kan se på i udvalget, men jeg vil gerne her tilsige Socialdemokratiets principielle støtte til lovforslaget og navnlig til dets målsætning: at vi hele tiden korrigerer vores love, således at de svarer til det, man ved om beskyttelse, om miljø og om brugsværdien af disse materialer.

Svend Åge Petersen (KF):

Det foreliggende forslag om ændring af lov om råstoffer drejer sig alene om råstofindvindingen på søterritoriet i de indre danske farvande. I lovforslaget er det omtalt, at indvinding på kontinentalsoklen reguleres af en særskilt lov, som ministeren ikke ønsker at ændre nu.

Jeg har forstået, at erfaringerne fra det lovforslag, vi her har til behandling, først skal foreligge, før der kan blive tale om ændring af den lov, der vedrører kontinentalsoklen.